

Návrh tématu diplomové práce:

Archeobotanická rekonstrukce pravěkých rituálních krajín středních Čech

Školitel: *doc. Petr Pokorný, Laboratoř archeobotaniky a paleoekologie (LAPE), PŘF JU.*

Kontakt: PPokorny00@prf.jcu.cz

Pravěká kulturní krajina bývala pestrá z hlediska biodiverzity i stylu využívání. Nedávné výzkumy archeologů Petra Křišťufa a Jana Turka [1, 2] odhalily ve středních Čechách dvě specifické oblasti, kde se nenacházejí stopy pravěkých sídlišť, ale zato se zde vyskytují imponující pohřební památky, například mohutné mohyly z doby kolem roku 4000 př. n. l. Konkrétně se jedná o okolí „posvátné“ hory Říp a kotlinu severně od Nymburka. Stále však zůstává nejasné, jak tyto krajiny vypadaly. Byly odlesněné, nebo naopak pokryté lesem? Probíhala zde zemědělská činnost, případně pastevečtví? A jak se jejich vzhled a funkce proměňovaly v průběhu pravěku?

Náplní diplomové práce bude terénní průzkum a odběr vzorků sedimentů metodou ručního vrtání v lokalitách pod Řípem a v Nymburské kotlině. Tyto sedimenty poslouží k rekonstrukci vývoje vegetace daných oblastí od neolitu po dobu železnou (tedy v období mezi 5000–0 let př. n. l.). Hlavními metodami analýzy sedimentárních archivů budou pylová analýza a analýza rostlinných makrozbytků.

Laboratoř archeobotaniky a paleoekologie (LAPE) má k dispozici veškeré potřebné vybavení a zázemí. Kolektiv tvoří vědci a studenti všech stupňů studia, kteří rádi poskytnou studentovi/studentce odbornou pomoc s determinací pylu a rostlinných makrozbytků. Součástí diplomové práce bude i aktivní účast studenta/studentky na probíhajících archeologických výzkumech pohřebišť a sídlišť a odběr vzorků z archeologických vrstev.

Výsledkem práce bude:

- Rekonstrukce vývoje vegetačního krytu v jedné nebo v obou zájmových „rituálních krajinách“,
- Porovnání výsledných rekonstrukcí s běžnými, nerituálními zemědělskými krajinami z dostupných publikací.
- Získání nových zkušeností při práci na archeologickém nalezišti a osvojení si základů analýzy pylu a rostlinných makrozbytků.

Od studenta/studentky vyžadujeme schopnost fyzické práce v terénu, dostatek píle, pečlivost při evidenci vzorků a laboratorních analýzách a schopnost práce v kolektivu.

S prací je možné začít už v bakalářském stupni studia, ve kterém by proběhla rešerše vybrané základní literatury a prvotní laboratorní výzkum několika málo v terénu získaných vzorků.

[1] Křišťuf, P., Turek, J., Fišer, J. *et al.* New Evidence of Neolithic Funerary Monuments from the Eastern Margins of the Long Barrows Territory in Central Europe. *Arch* **20**, 417–453 (2024). <https://doi.org/10.1007/s11759-024-09489-6>

[2] ArcheoPodcast #34: Petr Křišťuf - Dlouhé eneolitické mohyly pod Řípem. YouTube, 2024. https://www.youtube.com/watch?v=tOyhmZr5WJw&ab_channel=ArcheoPodcast